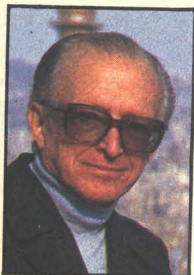

EL DAVANTAL DE

D

e fa temps, em preocupa (a mi com a molts) el problema del racisme. Voldria trobar-hi una explicació, ja que no té una justificació. Ocorre que és un fenomen viu, o que ressuscita quan ja semblava venturosament enterrat.

Acabo de llegir que al carrer Violant d'Hongria, els veïns protesten per la presència de famílies gitanes al seu barri. En la denúncia, els queixosos no al·ludeixen per a res colors de pell ni trets de raça diferencials. Parlen d'aldarulls, de robatoris, de venda de droga i d'alteracions del descans nocturn. Un dels representants dels gitanos ha dit que ja s'han avingut a abaixar el volum dels seus aparells de ràdio.

No s'hi val a despistar

Això darrer m'ha ratificat en una idea que m'inquieta de fa temps, centrada en el fet que els costums poden dificultar més la convivència pacífica que no pas l'etnografia. Sospito que el que els al·legats protestataris qualifiquen d'*aldarulls* i d'*alteració del descans nocturn* pesa d'una manera decisiva en les diferències entre els dos grups.

De resultes d'una vida més aviat complicada, he conegut de prop les pertorbadores conseqüències de costums que difereixen. El concepte i la pràctica de la cuina, de la higiene, de les hores de dormir i d'estar despert (amb les alternances de sorolls i de silencis adequats), així com el sentit del gust i una colla de rutines aparentment episòdiques determinen antagonismes més forts que no pas la forma dels ulls, del nas o detalls de pigmentació. Tenir per veí un negre ben educat —segons la nostra manera de veure-ho— ens és molt

més agradable que no pas si es tractés d'un blanc ben blanc, però que posés la seva televisió tan alta que no ens deixés dormir. En això no hi valen hipocresies: si el negre fos de veïnatge còmode, no ens preocuparíem gaire de les seves activitats *fora de casa*. En canvi, encara que el blanc fos un ciutadà en pau amb la justícia, el voldríem lluny de nosaltres si ens treia hores de son.

Ara, això sí: quan el conflicte esclata, el racisme és una excel·lent excusa. Serveix per a l'atac i per a la defensa. O bé per dissimular interessos que fan de mal confessar, com en el cas de Sud-àfrica, on és utilitzat perquè uns quants vius, pocs, visquin a l'esquena de molts que es troben subjectes a esclavatge.

Però tornant al sentit que jo esmentava, un conegut columnista va recordar un fet real, esdevingut en un passat no pas massa llunyà. Es referia a un grup de cantants i ballarins de flamenc, integrat per gitanos, que actuava en un teatre de París amb un gran èxit de crítica i de públic. Eren objecte d'una admiració general. El grup s'hostatjava en un hotel luxós i vet aquí que al cap de pocs dies d'ésser-hi van començar a enyorar la seva cuina, perquè la prestigiosa gastronomia francesa no els agradava gens.

Decidits a posar fi al problema, els gitanos artistes es van comprar un fogó portàtil, una paella, oli d'oliva i peix a discreció. Van organitzar una fregida memorable en les habitacions que ocupaven a l'hotel de cinc estrelles i es van refer de la nostàlgia passada. Foren feliços durant unes hores, les justes perquè la resta d'hostes —que eren *païos*— formulessin una irada queixa contra l'olor de peix fregit. La qual, en escampar-se pels passadissos, aprofitava totes les esclatxes per entrar a les altres habitacions. La protesta fou tan forta que la direcció de l'hotel es va veure obligada a fer fora la companyia de flamenc, en pes.

Estic convençut que en casos com aquest no és just parlar de manies racistes. En tot cas, es tracta d'una topada de raons legítimes per ambdues bandes, però que fan de mal avenir.

P E R E C A L D E R S